

Ljubljana, 12.7.2022

**VLADI RS
DRŽAVNEMU ZBORU RS
POSLANSKIM SKUPINAM RS**

**Stališča Konfederacije sindikatov Slovenije – PERGAM (KSS PERGAM) k predlogu ZAKONA O
NUJNIH UKREPIH ZA ZAGOTOVITEV STABILNOSTI ZDRAVSTVENEGA SISTEMA (EPA: 179 - IX)**

Spoštovani!

V KSS PERGAM uvodoma izražamo protest zoper dejstvo, da smo bili socialni partnerji v celoti izločeni iz priprave in usklajevanja predloga Zakona o nujnih ukrepih za zagotavljanje stabilnosti zdravstvenega sistema (v nadaljevanju: ZNUZSZS), niti ni predloga obravnaval Ekonomsko socialni svet, kljub temu, da gre za vsebino, ki po 3. členu Pravil o delovanju ESS sodi med temeljna področja delovanja ESS (zdravstvo). S sprejemom predloga zakona na vladi in njegovim posredovanjem v zakonodajni postopek, preden bi ga obravnaval ESS, so bila tako kršena Pravila o delovanju Ekonomsko socialnega sveta, kar ni sprejemljivo. Prav tako ocenjujemo kot skrajno problematično nadaljevanje skrajno problematične prakse sprejemanja t.i. omnibus zakonov, ki na škodo preglednosti in jasnosti pravnih aktov naenkrat spreminjajo več različnih zakonov.

Nadalje ugotavljamo, da predlog ZNUZSZS trajno posega v sistemsko ureditev v ZZDej, ZZVZZ in ZPACP, pri čemer menimo, da gre za spremembe, ki niso nujne in še zlasti niso takšne narave, da bi utemeljevale prepoved referenduma o njihovi vsebini. Opozarjamo na dejstvo, da je Ustavno sodišče v zadnjih dveh letih že oblikovalo ustavnosodno prakso, ki je posamezne določbe interventnih zakonov, sprejetih zaradi preprečevanja širjenja COVID-19 in omlitve njegovih posledic, prepoznalo kot neustavne, ker zoper njih ni bil dopusten referendum, kljub temu, da z nujnostjo sprejemanja zakona niso imele nikakršne zveze.

V nadaljevanju podajamo tudi vsebinske pripombe KSS PERGAM k posameznim členom predloga ZNUZSZS.

K 3. členu:

SKUPAJ * SOLIDARNI * MOČNEJŠI

KSS PERGAM, Trg OF 14, 1000 Ljubljana
tel.: +386-1-231-04-76, fax +386-1-230-22-47
transakcijski račun št.: 02031-0016580117, davčna številka: 55093019
www.sindikati-pegam.si, E-mail: pegam@siol.net

V KSS PERGAM se ne strinjamo s tem, kar izhaja iz obrazložitve k 3. in 4. členu predloga, da naj bi imeli delavci NE GLEDE NA VELIKOST ZAVODA predvidoma zgolj enega predstavnika v svetu zavoda. Menimo, da je takšno prejudiciranje števila predstavnikov delavcev v svetu zavoda nesprejemljivo in kaže na namen omejevanja delavskega soupravljanja v zdravstvenih zavodih, zlasti v večjih zavodih, pri čemer je odločitev o določitvi sestave svetov zavodov in razmerje predstavnikov v svetih zavodov povsem prepuščeno aktom o ustanovitvi (torej samoupravnim lokalnim skupnostim) oziroma odločitvi ministra, pristojnega za zdravje, ki je s predmetno obrazložitvijo že napovedalo svojo odločitev. Menimo tudi, da je takšna ureditev problematična z vidika analogije z Zakonom o sodelovanju delavcev pri upravljanju (79. člen), ki sicer velja za gospodarske družbe, vztrajanje na enem predstavniku zaposlenih pa bi postavljalo zaposlene v zdravstvu v manj ugoden položaj. Na tem mestu se ponovno kaže problematičnost odsotnosti zakonske ureditve sodelovanja delavcev v javnem sektorju pri upravljanju, ki bi sicer po ustavi morala biti že zdavnaj sprejeta.

Nadalje menimo, da zapis 2. odstavka predlaganega 28. člena (enako velja za vsebinsko praktično enak odstavek novega 28.a člena) ni jasen in da iz predlaganega besedila ni vnaprej jasno, kdo vse ne sme biti imenovan v svet zavoda.

K 4. členu:

Poleg pripombe glede števila predstavnikov delavcev in poleg pripombe k predlaganemu 3. odstavku novega 28.a člena, ki je vsebinsko enaka pripombi k drugemu odstavku spremenjenega 28. člena (za oboje glej pripombo k prejšnjemu členu), menimo, da 4. člen posega v avtonomijo Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, saj mu odreka pravico imenovanja predstavnikov zavarovancev v svete zavodov. Po novem naj bi predstavnike zavarovancev v svete zavodov imenovala vlada na predlog ZZZS, medtem ko je ZZZS to lahko doslej počel neposredno, avtonomno. Predlagana ureditev omogoča vladi, da bo lahko po novem arbitrarno zavrnila predstavnike zavarovancev, ki jih bo predlagal ZZZS, kar nesporno predstavlja poseg v avtonomijo ZZZS.

Nadalje menimo, da bi morali biti morebitni pogoji za imenovanje članov svetov zavodov vnaprej določeni z zakonom, da ne bi prišlo do prekomernega omejevanja možnosti imenovanja predstavnikov v svete zavodov (predvsem s strani delavcev, zavarovancev in uporabnikov) s podzakonskim aktom. Tovrstnim zapletom pri imenovanjih na različne funkcije smo bili v zadnjem obdobju žal večkrat priča in zagotovo si ne želimo vnašanja sistemskih nastavkov za takšne zaplete v zakonodajo.

K 7., 8., 9. in 11. členu:

Menimo, da bi moral biti urad, pristojen za nadzor, kakovost in investicije v zdravstvu, v zakonu bolj natančno opredeljen, zlasti z organizacijskega vidika, pa tudi z vidika nalog, ki jih bo opravljal.

K 12. členu:

Menimo, da spremenjeni 63. člen močno posega v način sklepanja splošnega dogovora in pri tem omejuje avtonomijo ZZZS in veča vlogo ministrstva in vlade v postopku sklepanja splošnega dogovora. To se kaže predvsem v vezanosti na smernice zdravstvene politike, ki jo določa minister za zdravje, v zahtevi po pridobivanju soglasja k predlogu dogovora in

vsakokratni spremembi predloga dogovora tekom pogajanj z deležniki, nenazadnje pa tudi v odpravi arbitraže in njeno nadomestitvijo z odločitvijo vlade, ki določi vsebino dogovora. V KSS PERGAM smo mnenja, da bi bilo potrebno avtonomijo ZZS kvečjemu krepiti glede na trenutno stanje, in ne omejevati, kar je smer, ki se nakazuje v predlogu zakona.

K 15. členu:

Menimo, da iz predlaganega člena ni jasno, ali se pooblastila za izdajo listin, o izključno administrativno-finančnih pravicah pacientov lahko prenašajo na diplomirano medicinsko sestro, na zdravstveno administrativnega sodelavca ali oba. Prav tako ni jasno, kateri razširjen strokovni kolegij je pristojen za podajo kliničnih smernic in strokovnih priporočil v primeru tovrstnih prenosov, ki pomenijo ne le prenos pooblastil, temveč tudi prenos odgovornosti med člani zdravstvenega tima. Opozarjamo tudi na to, da bo zaradi diskrecije pri prenosu pooblastil lahko prišlo do različnih situacij in različnih odgovornosti (in posledično zahtevnosti dela) zaposlenih na formalno istih delovnih mestih.

K 16. členu:

V KSS PERGAM smo že ob uzakonitvi nacionalnega razpisa za skrajševanje čakalnih dob v interventni zakonodaji opozarjali na to, da bi morali v izjemnih primerih, ko storitev res ni mogoče izvesti v okviru javnih zavodov, izvajalci zdravstvenih storitev, vključeni v nacionalni razpis, ki niso javni zavodi, le-te izvajati pod enakimi pogoji, kot jih izvajajo javni zdravstveni zavodi, brez delavcev, ki imajo sklenjeno pogodbo o zaposlitvi za polni delovni čas v javnem zdravstvenem zavodu, prav tako pa bi bili dolžni v celoti povrniti vse stroške zdravstvenih storitev, ki so potrebne za odpravo posledic zapletov, do katerih je prišlo pri izvajanju storitev na podlagi nacionalnega razpisa.

Naše stališče glede predmetne vsebine ostaja nespremenjeno, pri čemer ugotavljamo, da je varovalka glede izvajanja storitev brez zaposlenih v mreži javne zdravstvene službe upoštevana, ostali varovalki pa ne.

Ob tem ugotavljamo, da je rok za oceno, ali so izvajalci v mreži javne zdravstvene službe uspeli zadosti skrajšati čakalne dobe, tako kratek, da ni nikakršnega dvoma, da ministrstvo s predlogom zakona dejansko na stežaj odpira vrata za opravljanje storitev iz obveznega zdravstvenega zavarovanja zasebnikom, brez vseh ustreznih varovalk.

Nadalje po našem mnenju iz 7. odstavka predmetnega člena ni jasno, od kod bodo dejansko zagotovljena sredstva za povečanje obsega programa, saj ZZS po našem vedenju s temi sredstvi ne razpolaga. Po našem mnenju bi breme za ta namen moral prevzeti proračun RS, pri čemer bi bilo tudi sistemsko smiselno v zakonodajo vgraditi t.i. proračunsko varovalko, ki bi preprečevala primanjkljaj sredstev za izvajanje storitev OZZ.

K 18. členu:

Ugotavljamo, da se z 18. členom začasno, mimo sistema plač v javnem sektorju, nesistemske uvaja določene dodatke za primarno raven izvajanja zdravstvenih storitev, kar je po našem mnenju problematično in nepremišljeno, saj ne upošteva enakovredno razmerij med posameznimi ravnmi zdravstva in zahtevnosti opravljanja dela. Ocenjujemo, da bi lahko bila posledica zapuščanje kadra iz sekundarnega in terciarnega nivoja na primarni nivo, s čemer bi prišlo do pomanjkanja kadra na sekundarni in terciarni ravni, kjer se ponekod s pomanjkanjem

kadra iz različnih razlogov soočajo že danes. Povsem nesprejemljivo se nam zdi tudi, da se dodatek za posebne pogoje dela na območjih občin z nižjo razvitostjo dodeljuje samo zdravnikom, ostalim pa ne. Posebej opozarjamo na to, da predlog zakona ne upošteva dejstva, da se bo zaradi povečanega obsega dela za posebne obremenitve obseg dela povečal tudi ostalim zdravstvenim delavcem in sodelavcem na primarni ravni (pa tudi na sekundarni in terciarni ravni, ne le zaposlenim v ambulantah (npr. v laboratorijski in drugih diagnostikah), zaradi česar je neprimerno, da se dodatno nagrajevanje določa zgolj za zaposlene v ambulantah. Navedeno zgolj potrjuje nedomišljenost predlaganega sistema dodatnega parcialnega nagrajevanja zgolj za nekatere izvajalce zdravstvenih storitev.

Nadalje menimo, da ni primerno, da konkretna višina dodatka in merila niso določena vnaprej, temveč se to netransparentno prepušča bolj ali manj arbitrarnemu urejanju s podzakonskim aktom, brez socialnega dialoga. Spričo navedenega se nam zdi tudi nesprejemljivo, da bi moral delavec vračati morebiti neutemeljeno prejeta sredstva iz naslova tega dodatka, saj delavci sami o dodatku praviloma ne odločajo in si jih ne dodeljujejo sami, temveč je to pooblastilo in odgovornost odgovorne osebe, tveganja nepregledno in nejasno opredeljenega dodatka pa ni primerno prevaliti na delavce, prejemnike dodatka.

Lep pozdrav,

Jakob Počivavšek,
Predsednik
Konfederacija sindikatov Slovenije – PERGAM
l.r.